

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam. 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adrezeze Redacțiunii

„BISERICA ȘI ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Memorandul în chestia mănăstirilor,

presentat Majestății Sale Impăratului-Rege Francisc Iosif I.

Această interinalitate rezultă mai pre sus de ori-ce învoială din provocata diplomă leopoldină, și respective din textul edițiunii nouă a aceleia (20 August 1691) făcută de Curia reg. ung., în care s'a decretat, că: „*Vom îngriji și pentru a induce pe poporul serbian în locuințele lui de mai înainte.*“ Din această urmează, că înainte de reîntoarcerea Sârbilor mănăstirile erau în exclusiva proprietate a celorlalte popoare ortodoxe.

În 1864 de-asemenea numai interinal au fost lăsate aceste biserici și mănăstiri sub jurisdicțiunea bisericească sârbă de până atunci, decretându-se în mai sus provocatul rescript Preainalt de dată 29 Decembrie 1864 Nr. 8642, I, că: »Bis zur förmlichen Übergabe der rumänischen Pfarrgemeinden in den gr.-or. Diöcesen von Temesvár und Verschetz an die rumänische Metropole, beziehungsweise an die betreffenden Bischöfe haben dieselben unter der bisherigen kirchlichen Leitung zu verbleiben und dieser gegenüber alle Obliegenheiten wie bisher zu erfüllen.«

Necesitatea împărțirii fiind deci statorită în principiu, dreptul bisericii române de a solicita predarea mănăstirilor de pe teritoriul locuit de Români a fost recunoscut în general deja în mai sus provocatul rescript Preainalt, urmat auto-grafului Preainalt.

Pretensiunea sa în această privință la timpul său biserica română, respective delegațiunea a și notificat'o Congresului sârbesc și a propus o modalitate de împărțire așa de firească și echitabilă, conform căreia — în acord cu intențiunea exprimată în rescriptul Preainalt — afară

de unica mănăstire aparținătoare eparchiei române aradane, adică mănăstirea Hodoș-Bodrog, a pretins pe cale de învoială prietenească încă și cele 3 (trei) mănăstiri (Bezdin, Sângiorgiu și Mesiciu), cari aflându-se pe teritor în preponderantă parte locuit de popor român, chiar și în urma acestor referințe geografice, respective etnografice, aparțin jurisdicțiunii Mitropoliei române.

Hierarchia sârbească însă, spre înfinitul nostru regret, în această privință s'a pus pe punct de mănecare absolut negativ și basându-se pe acea nejustificată suposiție, că toate aceste mănăstiri le-ar fi înființat afirmative Sârbii, și contrar cu faptele istorice și cu Preainalta intențiune părintească exprimată în des provocatul rescript regesc Preainalt, conform căruia M. Voastră V'ați îndurat preagrațios a îndruma Congresul bisericii sârbe să facă învoială și, cu privire la mănăstiri, — chiar și în principiu a perhorescat împărțirea mănăstirilor și astfel din cauza neschimbatei și de neschimbat doveditei atitudini absolut negative și a neînduplecabilității bisericii sore sârbești a rămas fără succes chiar și încercarea de învoială făcută de nou și pentru ultima oară în 1879 din partea Congresului din Sibiu sub fericitul fost arhiepiscop și mitropolit *Miron Romanul*.

Congresul sârbesc nu numai că nu e aplicat să cedeze bisericii noastre nici o singură mănăstire, dar a voit să reclame chiar și unica mănăstire (Hodoș-Bodrog) rămasă sub jurisdicțiunea bisericii române! Astfel învoiala prietenească atât de mult dorită din partea noastră și în mai multe rânduri solicitată, a rămas fără succes până în zilele de acum.

În părțile sudice ale țerii existau numeroase mănăstiri gr.-orientale, dar o parte a acelora fiind pustii de Turci, altă parte fiind în secolul trecut secularizată, — în timpul de acum mai există numai 25 mănăstiri matre și câteva filii, parte pe teritoriul Croației, în Sirmiu, parte în Bacica, parte în comitatele Torontal, Timiș și Caraș-Severin; pe teritoriul acestor 3 (trei) comitate din urmă există 6 (șase) mănăstiri de acestea, anume a Bezdinului (pe teritoriul comunei Munariu) și a Hodoș-Bodrogului pe teritoriul episcopiei române gr.-or. a Aradului, Mănăstirea Sângeorgiului, a Zlatiței, a Voiloviței (în hotarul comunei Starcea) și a Mesiciului pe teritoriul comunelor aparținătoare eparchiei gr.-or. române a Caransebesului. Aci poate fi subsumată și mica mănăstire-filie (schitul) de lângă Bazias.

Din acestea biserica gr.-or. română — cu toate că ar pute ridica pretensiune la împărțirea tuturor mănăstirilor ortodoxe, ca averi bisericești comune, — totuși, având în vedere punctul de mănecare designat de M. Voastră drept cinosură, pretinde numai acele mănăstiri și pământuri aparținătoare lor, cari se află de-a stânga Tisei pe teritor în mare parte locuit de popor român (*»inmitten einer romanischen Bevölkerung gelegenen Klöster«*) și tocmai de aceea, acestea atât conform firei lucrului și menirii mănăstirilor — intențiunea dispozițiunii Preaînalte regești din anul 1864, — cum și în înțelesul principiilor de directivă decretate în pactul de la Carloviț în privința așa ziselor „comune mixte“, sunt a fi considerate drept competențe firești și de drept ale bisericii române despărțite.

Ear astfel de mănăstiri — aflătoare pe teritor locuit eminent de popor român — sunt mănăstirile Mesiciu, Mănăstirea-Sângeorgiu și Bezdin, cari stau sub administrarea și jurisdicțiunea bisericească a episcopului sârbesc de la Vârșeț, respective a celui de la Timișoara.

Împregiurarea esențială, că poporațiunea ortodoxă a comunelor Mesiciu și Munariu (în hotarul căreia se află mănăstirea Bezdin) e curat română, ear' a comunei Sângeorgiu și a celorlalte comune din împregiurime în parte preponderantă e română, e lucru de obște cunoscut, — căci aceasta o dovedesc datele recensământului oficial regnicolar.

La cele două mănăstiri amintite în locul prim-deci, pe basa poporațiunii curat române a teritoriului lor, biserica română nu numai că are îndreptățită pretensiue, dar acelea trebuie chiar să formeze părți întregitoare indispensabile ale eparchiei gr.-ort. a Caransebesului, care neavând nici chiar o singură mănăstire, nu e în stare să-și îndeplinească misiunea creștinească-filantropică pe teritoriul ei propriu, să-și crească preoțime monachală — din statul căreia sunt a fi aleși și

episcopii eparchiali, — și se află în astfel de situație siluitoare, că trebuie să-și trimită în mănăstiri de pe teritor străin credincioșii cari doresc să urmeze cariera vieții monachale, respective să-și aducă monachi din locuri străine.

După-cum din cele prezentate mai sus se poate constata, despărțirea ierarhică și împărțirea teritorială contemplată în chip așa de părintesc din partea M. Voastre în anul 1864, în privința unei părți însemnate și ponderoase a averilor bisericești, în privința mănăstirilor, a rămas neîndeplinită, și de aceea, pentru-ca grandioasa operă epocală a M. Voastre să poată obține terminare și sancțiune deamă de scopul ei nobil, e necondiționat necesar, ca această arzătoare lacună să fie în fine suplinită, adică împărțirea administrativă a mănăstirilor și a averilor bisericești aparținătoare acelora încă să fie pusă în esacutare.

În privința acestei împărțiri teritoriale urmăm calea pe care M. Voastră în des provocatul re-script Preaînalt, respective în Preaînalta comitivă autografă V'ați îndurat a o designa, declarând că toate chestiunile în legătură cu organizarea Mitropoliei române M. Voastră V'ați îndurat espres a le reserva propriei dispozițiuni. (*»Alle sonst mit der Constituirung der gr.-or. romanischen Metropole verbundenen Angelegenheiten haben Seine k. k. Apostolische Majestät ausdrücklich Allerhöchst Ihrer Entscheidung vorzubehalten geruht«*.)

Când îndrăznim deci a ne presenta Majestății Voastre cu preaumilita noastră rugare, ne îndeamnă la aceasta nu numai preaînalta voință declarată a M. Voastre, ci și convingerea că pentru resolvarea acestui fel de *cestiuni de drept public*, ce stă în legătură cu organizarea hierarchiei noastre, nefiind investită cu sferă de competență nici o autoritate publică, singur M. Voastră e chemat a lua preagrațios aceste dispozițiuni. Gloriosul antecesor al M. Voastre: împăratul și rege Leopold I., a fost acela, care prin Preaînalta diplomă privilegială, pe atunci investise pe patriarhul sârbesc, ca sa poată fi administratorul, capul bisericilor și mănăstirilor ortodoxe aflate aici; numai M. Voastră, ca sucesorul donatorului glorios strămoș al Majestății Voastre, puteți fi deci unicul chemat și îndreptățit a dispune preagrațios, respective a face să fie pusă în lucrare regularea de drept public emanată din dividarea în două a hierarchiei și împărțirea teritorială a mănăstirilor rămase încă în stare nedespărțită, aparținătoare cadrelor acelei regulări.

Asemenea dispoziție Preaînaltă e în consonanță și cu ordinea de drept esistentă, dacă avem în vedere, că mănăstirile și averile acelora sunt *fundatiuni* strict bisericești, în privința cărora și

de altcum dispunerea Preainaltă e rezervată Prealuminatelor persoane a M. Voastre.

Pe lângă aceasta, după-ce legislativa nu a făcut îngrijire pentru for competent în obiectul chestiunilor de litigiu ce pot să se ivească în privința administrării și jurisdicțiunii hierarhice, — cum e și presenta chestiune a apartinenței mănăstirilor, — în lipsa acestui for biserica română din patrie, în privința mănăstirilor păgubită până chiar în zilele de acum, se simte direct avisată și constrânsă de interesul vital al ei, ca în scopul sanării preagrațioase a acestui vechiu gravamen, cu iubire omagială și neînfrântă încredere să se îndrepteze preaumilit către Majestaticul ei Stăpân, căruia și de altcum are să-și mulțamească existența.

Pe basa celor aci enumerate, venim deci, în numele Mitropoliei gr.-ort. române din patrie: mitropolitul gr.-or. român din Sibiu ca șef al aceleia și subscrișii episcopi reprezentanți ai eparhiei Aradului și celei a Caransebeșului aparținătoare acelei biserici, în urma hotărîrii și îndrumării date în acest obiect din partea delegațiunii congresuale române, a presenta Majestății Voastre preaumilita noastră rugare, ca în legătură cu adese-ori provocatul Preainalt autograf din 1864 și în spiritul aceluia M. Voastră să se îndure preagrațios a dispune executarea împărți-

rii administrative între cele două hierarhii gr.-or. coordonate a mănăstirilor gr.-or. din părțile sudice (fost banatice) ale țerii — împărțirea rămasă până acum pendentă, și încorporarea celor *trei mănăstiri* aflătoare pe teritor locuit de popor român ortodox, anume mănăstirile: *Bezdin Sângeorgiu* și *Mesiciu*, împreună cu averile lor dotaționale, la Mitropolia română, respective la eparhia Aradului și Caransebeșului aparținătoare acelei Mitropolii, deci trecerea lor sub jurisdicțiunea bisericii noastre, și a ordona preagrațios, ca averile mănăstirești să fie predate pe cale administrativă episcopilor gr.-or. române amintite mai sus.

În numele bisericii și poporului nostru totdeauna fidel Înaltului Tron recomandând această preaumilită rugare a noastră grației părintești a Majestății Voastre în toate timpurile manifestată față de noi, am rămas cu preomagială fidelitate

preacredincioși supuși ai Majestății Voastre

Ioan Meșianu,

arhiepiscop și mitropolit gr.-or. român.

Nicolae Popea,

episcop gr.-or. român al Caransebeșului.

Iosif Goldis,

episcop gr.-or. român al Aradului.

Desaprobări.

Sub acest titlu părintele Moț din Chesinț publică în Nr. 10 al organului nostru „Biserica și Școala” unele reflexiuni desaprobătoare la articolul scris de colegul său din Chesinț pâr. A. Todan și publicat în Nr. 9, al acestui organ. Ambii articoli au menirea de a suleva chestiunile de cari se preocupă azi preoțimea diecesană: chestiunea fondu'ui și a reuniunii preoțești. Ca unul care apreciez perfect importanța acestor chestiuni și prin urmare petrec cu cel mai viu interes tot ce se scrie în jurul acestor chestiuni, nu pot trece cu vederea mai ales articolul pâr. Moț, care prin tonul său deosebit de nervos e de natură de a devalva discuțiunea calmă, frumoasă și obiectivă de până aci la un schimb de idei subiective; n'are decât să răspundă și pâr. Todan tot în tonul acesta, ca apoi cu o replică a pâr. Moț să ne trezim în deplinul virtej al celei mai desastroase polemice personale. — Nu vreau să fac conjecturi, nu voi să privesc acești doi articoli prin prisma referințelor personale ale părinților din Chesinț, dar trebuie s'o declar, că *forma aceasta* de a discuta cele mai vitale chestiuni ale preoțimei diecesane pe mine nu mă înveselește. Convingerea mea neclintită e, că ideea fundamentală a *acestei* discuțiuni nu poate fi tendința unuia sau altuia dintre doi de a face pe grozavul, de a se arăta mai cuminte decât celalalt, de a ținea lecții de pastorală altora, de a ne satisface ambițiilor personale că am scris și noi, dând astfel dovadă publică despre înțelepciunea noastră, ei, ca ocupându-ne *calm* și *serios*, după cea mai bună pricepere a noastră, cu dragoste și inimă curată pentru cauză, să căutăm a lumina întrebarea: ce și cum să

facem ca chestiunile asupra cărora discutăm să devină izvor de întărire a bisericii noastre și mijloc de îmbunătățire a sortii noastre?

E evident deci, că din discuțiunea noastră asupra acestei întrebări trebuie să eliminăm ori-ce tendință laterală, cu atât mai vertos cele de caracter personal. Tocmai din acest motiv am convingerea, că pâr. Moț în articolul său din urmă n'a aflat *tonul fundamental corect* la discuțiunea actuală.

Admit, că pâr. Todan în articolul său din Nr. 9 al foaiei „Bis. și Școala” are două espresuni, pe care cred, că după o chibzuială serioasă nu le risca, dar nu admit, că greșala unuia justifica și dă drept celui-alt să comită o greșală indoit de mare. Pentru-că greșește pâr. Todan, când crede, că reuniunea preoțească ar fi menită să fie „un factor dătător de ton . . .” va să zică o putere de care să se cutremure toți factorii noștri constitutionali și în special un factor, care să-i pună în respect pe mireni, cari după părerea d-sale — au o prea mare ingerință în afacerile noastre școlare-bisericești. O reuniune preoțească cu astfel de scopuri e *a priori* imposibilă îndată-ce ea e menită să se miște în cadrul constituțiunii noastre bisericești; pentru-că o atare reuniune ar depăși cadrele acestei constituțiuni. Rolul și modul de participare al elementului mirean la afacerile noastre bisericești-școlare, și peste tot poziția acestui element în biserica e precisată deplin în legea fundamentală a organismului nostru bisericesc, și nu este în interesul nostru bine priceput să încercăm o acțiune cu scopul de a revisu această lege. În sfârșit sunt aplicat a crede, că pâr

Todan nici n'a intenționat aceasta, ci i-a scăpat numai expresiunea de mai sus.

Imprejurarea aceasta însă nu poate îndreptăți pe păr. Moț la afirmațiunea că: „desbaterea chestiunii ia dimensiuni detestabile (?) descoperindu-se *intențiuni rele*, cari tind la *subminarea disciplinei noastre bisericesti și întronarea unei anarchii destrebătate* (sic) în preoțime.“ . . . O hazardare de expresiuni atât de lapidare — abstrag delat pleonasmul zicerii din urmă — nu e permisă într-o discuțiune cu pretenții de calmitate.

Iau la cunoștință declarațiunea categorică a d-sale, că „e în chipul cel mai hotărât“ în contra unei reuniuni, dar nu pot primi de loc *motivarea* acestei atitudini. S'a scris în materia aceasta mult; s'au desfășurat principii frumoase și s'au adus motive ponderoase; acestea toate nu l'au putut captiva pe păr. Moț, dar o greșală a unui *singur* coleg îl animează atât de mult, că dă alarm, ca în timp de cel mai mare pericol.

Ei bine părinte, dar ce s'a întâmplat?

Colegul d-tale a riscat o afirmațiune pe care cred, că nici un preot nu o acceptează de corectă. Apoi bine știind, că ori-ce om cu cap primește și își împriază o idee, o părere provenită dela altul numai după-ce a trecut-o prin ciurul judecării, trebuia să crezi, că părerea colegului d-tale nu e decisătoare; va să zică, nu era iminent pericolul, ca reuniunea preoțească să s' creese pe baza unor *astfel de principii*.

Știind acestea era imposibil să te anizezi atât de mult, ca să invinuești preoțimea cu intenții anarchice. Părerea *gresită* a colegului d-tale nu-ți poate da dreptul să vii și să susții *tesa generală*, că abuzăm de bunăvoința presei noastre „numai pentru a arunca tină în fața celor mai înalte instituțiuni ale noastre din mitropolie.“ Ai dreptate, că aceasta ar fi ceva temerar!

Deși în pasagiul următor părintele Moț ajunge la adevărata temă a lucrării d-sale: la dăscălirea colegului său, dar introducerea e ținută în termeni atât de generali, că recriminările făcute acolo trebuie să le considerăm de aduse tuturor preoților, cari milităm pentru înființarea unei reuniuni preoțești. *Din partea mi resping cu toată hotărîrea și umbra bănuielii, că așezăm scopuri contrare disciplinei ierarhice și organismului nostru bisericesc.*

Deși celelalte acuse sunt îndreptate în contra păr. Todan — ad personam — și sunt atât de lipsite de obiectivism, că în interesul mării noastre cauză trebuie să rog pe păr. Todan, ca în eventualul său răspuns să nu se lase și d-sa răpit de un subiectivism pronunțat, totuși nu pot trece peste câte-va aserțiuni, cari privesc chestiuni principale.

Astfel între motivele aduse pentru inactivarea reuniunii preoțești, părintele Todan amintise și chestiunile tipicale, cari s'ar pute clarifica în sinul acestei reuniuni.

Reflectând la această aserțiune părintele Moț e susceptibil până la extrem: evaluează de „un blam aruncat în fața preoțimei“ faptul, că părintele Todan „în publicitate constată așa abnormități“.

Să nu fim prea susceptibili!

Părintele Todan a remarcat un rău, care ori-cât ne-am supăra, — deși nu e general, *dar incontestabil, că există*. Cred, că în adâncul inimii sale însuși părintele Moț va recunoaște, că sunt preoți — mai ales tineri — cari sunt rău învâjbiți cu tipicul; și că din această cauză fac greșeli nepermise în săvîrșirea cultului divin. E un păcat al trecutului acesta, care în mare

parte nu îngreună numai pe preotul respectiv. Vorba e acum, că această „abnormitate“ *trebuie îndreptată*; cred, că și cu aceasta e de acord părintele Moț. Dar să-mi spună d-sa, cum se delătură un rău fără a se constata? Cum se va pute cineva mântui de un păcat, dacă întâi nu *recunoaște* că e stăpănit de el? Căci doar primă condiție a îndreptării e *recunoașterea păcatului*, din care urmează voința și nisuința de a ne curăți de el.

Dacă e vorbă de „abnormități“, apoi abnormitate e faptul, ca un defect al unei părți din preoțime să se acopere cu prestigiul *întregii* preoțimi; e abnormă părerea, că delăturarea păcatelor de cari sufer *unii* dintre preoți e în detrimentul *obstei* preoțești. E o curioasă procedură, ca să strigi, că e blamată preoțimea întreagă atunci, când constatând un rău, care există la unii dintre preoți și care incontestabil e în detrimentul vazei preoțești — vrei să-l taxezi, ca astfel să ridici și să susții *tocmai* vaza preoțimei. — *Cine n'are curajul de a-și recunoaște păcatul; n'are nici tăria sufletească de a se curăți de el!*

E altă chestiune acum, că oare neajunsurile tipicale putea-s'ar sana în sinul reuniunii preoțești sau ba? Părintele Todan susține că da, părintele Moț susține că nu; dar nu-și motivează părerea, ci făcând o digresiune regretabilă de la obiect alunecă pe terenul pieziș al personalității, imputând părintele Todan lucruri, pe cari dînsul în articolul său nu le-a susținut, că adecă părintele Todan crede, că numai d-sa știe tipicul etc.

Apoi nu trebuie să vedem toate în colorile cele mai negre.

Admit că vor fi preoți, cari ne vor înțelege rostul unei reuniuni preoțești; vor fi cuprinși deci de oareș-care scepticism față de dînsa, până când nu se vor convinge despre foloasele ei; dar, că ar fi preoți cari „vor ridă în pumni și-și vor bate joc de ea și de decisiunile ei“, e o convingere atât de pesimistă, încât dacă părintele Moț într'adevăr e stăpănit de dînsa, e imposibil să ne înțeleagă pe noi, cari legăm cele mai frumoase speranțe de activitatea ei. Una însă să-și noteze părintele Moț: în acțiuni publice concepția pesimistă are de urmare naturală lancezirea forțelor, nimicirea iubirei de muncă și înaintare; ear' cine nu înaintează, rămâne îndărăpt: preoțimea însă după ponderoasa poziție ce o ocupă în viața publică *nu e permis să rămână îndărăpt*, căci aceasta ar însemna că a *perit din sinul ei și cea din urmă schintee a conștiinței de datorie*.

Comparația activității reuniunii preoțești cu cea a sinoadelor și congresului nostru național-bisericesc denoată o absolută necunoștință de cauză, o perfectă neorientare asupra chemării reuniunii. Nu cred, că în discuțiunea urmată în jurul reuniunii preoțești păr. Moț să fi cetit undeva, că această reuniune se contemplează ca un factor independent sau doar cu o direcțiune contrară așezămintelor noastre bisericesti. O reuniune preoțească nu poate avea chemarea de a se separa în acțiunile sale de organele noastre administrative-bisericesti, cu atât mai puțin va putea lua direcțiune contrară acestora.

Ea nu va putea altera sau împiedeca funcțiunea regulată a organismului nostru constituțional, ci e menită să fie par excellence depositara intereselor speciale preoțești. Va trebui să se ocupe de toate chestiunile noastre, să afle modalități, să indice mijloace, cu cari putem să ne deschidem o cale la propășire pe toate terenele. Ea va ușura prin activitatea sa *desinteresată* chemarea sinoadelor și a congresului nostru, punen-

la dispoziție material grupat și prelucrat, având înalte corporațiuni a censura și a aproba ce e greșit. Nu contemplăm noi o reuniune, care să devină izvor de anarhie și care să întindă scopuri mescăhine, ci vrem să avem posibilitatea de a ajuta, de a facilita realizarea bunelor intențiuni de care sunt conduse forurile noastre superioare față de noi și soarta noastră. Și eu cred părinte Moț, că astfel înțelegând d-ta menirea reuniunii, nu susțineați, că ea „este o curată absurditate.”

Vezi bine dar, că noi știm ce ne lipsește; știm să-ți dăm și expresiune, știm ce vom și nu ne svircolim de loc, ci discutăm numai modalitățile, vrem să ne clarificăm: cum e mai bine să facem, ca lucrarea noastră să fie spre binele obștesc al bisericii noastre.

Am scris acestea cu cea mai curată inimă, fără cea mai mică intențiune de a atinge cătuși de puțin pe cineva, ci din dorul de a vedea realizată o instituțiune dela care eu și cu mine mulți preoți așteaptă cele mai bune și nobile rezultate și pentru care — tocmai din acest motiv — nutresc cea mai sinceră și ideală simpatie.

A trebuit să scriu, fiind-că mă tem, că pin acest fel de a discuta chestiunea, ajungem să zădărniciem realizarea reuniunii preoțești încă acum, când ne ocupăm de ea — abia în principiu.

Curtici, la 11/24 Martie.

Procopie Givulescu,
paroch gr. ort. rom.

PREDICĂ

la a IV-a Duminecă din Paresimi.

»Acest neam cu nimica nu poate să se scoată fără numai cu rugăciunea și cu postul.« (Marco IX. 29.)

Iubiților Creștini!

Bunul Dumnezeu ne-a învrednicit de am ajuns eară și sfântul și preacinstitul post, am ajuns acele zile, pe cari sf. maică biserică le-a rânduit să le petrecem în post și în rugăciune, în fapte bune și plăcute lui Dumnezeu și folositoare noauă și deaproapelui nostru. Și în adevăr — precum v-am mai spus — postul este cea mai aleasă doftorie sufletească și trupească, și tocmai pentru aceasta noi cei-ce am primit darul preoției și cu el datorința de a predica cuvântul lui Dumnezeu »cu timp și fără timp,« nu vom înceta nici odată a vă sfătuî atât în biserică cât și la alte întâmplări, să țineți cu tărie la legea voastră, să țineți cu scumpătate tot aceea ce vă poruncește sf. maică biserică, singurul nostru ajutor, singura noastră mângăiere în desele noastre suferințe și necazuri. Nu vom înceta nici odată a ne face datorința noastră de preoți, de servitori în via Domnului și binevestitori ai pocăinței. Au noi — slugile — nu vom asculta porunca stăpânului? »Strigă cu tărie — zice Domnul — și nu înceta, ca o trimbiță înaltă glasul tău și spune poporului meu păcatele lor.« (Isaia, 58. 1.) »Trimbițați cu trimbița în Sion« (Ioil, II. 1.) »sfințiți post, vestiți slujbă . . . strigați către Domnul . . .« (Ibid, I. 14.) Eată ce ne poruncește noauă preoților Domnul și Dumnezeul nostru prin gura prorocului Ioil fiul lui Vatuil. »Să ne sculăm — dar — și să dăm război pentru sufletele noastre, că nu este astăzi ca eri și ca alaltă eri,« (I. Macav. IX. 44.) azi dușmanul nostru, diavolul, mai mult ca ori când umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghiță, ear' noi cu nimic nu putem covârși puterea ațelui, cu nimic nu-l putem birui, numai cu rugăciunea și cu postul: »Acest neam cu nimica nu poate să se scoată fără numai cu rugăciunea și cu postul« zice însuși Mântuitorul Cristos. La

luptă dar iubiților Creștini! La luptă voi ostași ai lui Cristos! La luptă împotriva relelor, la luptă împotriva nelegiuirei și a păcatelor. Fie-care să-și iea arma sa, fie-care pavăza sa, cu toții să ne înarmăm și nici unul să nu rămână înderēt, toți să îmbrățișăm postul, arma și tăria noastră împotriva dușmanului diavol, împotriva tuturor păcatelor și a reuțăților omenești. În lături dar' cu petrecerile, în lături cu jocurile și cu desfătările, pentru-că »azi nu e ca eri și ca alaltăeri,« acum e timpul înfrânării, timpul mântuirii noastre sufletești, timp de preamărire pentru noi, azi e timp de post și rugăciune; »trimbițați — deci — cu trimbița în Sion, sfințiți post . . . adunați popor, sfințiți adunare, alegeți bătrâni, adunați pruncii cari sug țită, să easă mirele din așternutul său și mireasa din camera sa« (Ioil, II. 15, 16.) și cu toții: preoți și lumeni, tineri, și bătrâni, bogăți și săraci, domni și supuși, unul fiește care să iea armele sale, să se îmbrace în vesmîntul postului și de bună seamă va birui ispita celui viclean, va birui fărădelegea și păcatul și se va face părtaș ca un viteaz luptător, de cele mai mărite bunătăți și măriri.

Să chibzuim însă bine ceea-ce facem, pentru-că dela chipul cum vom ști posti, atărnă mult, foarte mult și foloasele ce le-am câștigat. Au n'a postit poporul evreesc și totuși Domnul n'a luat aminte postul lui. »Ce este că am postit și nu ai văzut?« (Isaia, 58. 3.) striga cu plângere poporul cel ales și Domnul le răspunde lor: »Nu acest post am ales eu, pentru-că în zilele posturilor voastre aflați voile voastre și necăjiți pe toți supușii vostri . . . și bateți cu pumnii pe cel smerit, pentru-ca să se auză astăzi cu strigare glasul vostru. Nu acest post am ales eu, zice Domnul, ci desleagă toată legătura nedreptății, desleagă legăturile cele cu sila făcute . . . frânge celui flămând pânea ta și pe săracii cei fără de casă bagă-i în casă, de vezi pe cel gol, îmbracă-l... atunci va eși dimineața lumina ta și sănătatea ta

curând va răsări . . . și mărirea lui Dumnezeu te va încunjura» (Isaia, 58. 4, 8.)

Așadar' nu e de ajuns că numai să ne înfrânăm dela oare-care mâncări și băuturi, nu e de ajuns că să ne ferim de jocuri, petreceri și desfătări, ci se cade să împreunăm postul cu fapta cea bună. Mai mult, acum deci decât ori-când să tindem sârmanului ajutor, nimenea din casa noastră să nu easă flămând, nimenea dintre săraci să nu fie gol în acest timp, ci tuturor să le tindem ajutor, tuturor să le dăm milă. Să păzim însă ca să nu cădem în cursa în care a căzut Fariseul, în cursa trufiei, ci să îmbrățișăm acum mai mult ca ori-când smerenia, postind post curat, împodobit cu mărgăritarul faptelor bune, ferite de mândrie. Când vrei să împodobești însă cu fapte bune postul tău, gândește că milostenia făcută de tine să fie făcută în ascuns, și »Tatăl tău cel-ce vede în ascuns dați-va ție la arătare« (Mat., VI. 19.) și »când postiți nu fiți . . . triști, ci cu dragoste și bunăplăcere purtați sarcina postului. Numai lucrând așa vom posti spre mărirea lui Dumnezeu și spre mântuirea noastră sufletească.

Pe lângă fapta cea bună din afară spre bineprimirea postului nostru, se mai cere ca și noi înși-ne să fim curați și neprihăniți. »Trupul — de-a pururea — pofteste în potriua sufletului« (Gal. 5. 17.) el dă naștere la o mulțime de poftes care de care mai nesățioase și mai urite, ear' poftele ne împing la nelegiuri, la păcate și fărădelegi. Cu drept cuvânt zice apostolul Pavel: »Vez altă lege întru mădulările mele, oștindu-se în potriua legii minții mele și dându-mă pe mine rob legii păcatului, care este întru mădulările mele« (Rom. VII. 23.) ear' în alt loc tot acest preamărit apostol zice: »Eu însu-mi cu mintea slugesc legii lui Dumnezeu, ear' cu trupul legii păcatului« (ibid., v. 25.) voind prin aceasta să ne îndemne pe noi a înfrâna poftele și dorințele rele, fiind-că neluplându-ne noi împotriva aceluia, ușor ne pot stăpâni ele pe noi sau după zisa apostolului poftele ne pot face »robi legii păcatului.« Așadar' postul să-l împreunăm și cu curăția trupească. — Un atare post e cea mai desăvârșită armă împotriva a ori-ce fel de ispită, e, precum zice sf. Tertulian, »scutul nostru,« cu care respingem toate săgețile vicelanului; »e teșaurul sfinților« cum îl numește sf. Vasilie cel mare, e mijlocul cel mai bun prin care creștinul își dobândește cererea sa, e smerenia făpturii față de ziditorul său. Prorocul Moisi prin post se învrednicește a primi cele zece porunci scrise pe două table de peatră. El însuși mărturisește de aceasta zicând: »Când m'am suit eu în munte să iau tablele cele de peatră, tablele legăturii, pe care a făcut-o Domnul cu voi și am fost în munte patruzeci de zile și patruzeci de nopți, pâne nu am mâncat și apă nu am băut« (Devt. IX. 9.) »și văzând — zice tot acel proroc — că ați păcă-

tuit înaintea Domnului Dumnezeului vostru și v'afi făcut voaue vițel versat . . . m'am rugat Domnului a doaoară și ca și întâi patruzeci de zile și patruzeci de nopți pâne nu am mâncat și apă nu am băut« (ibid., IX. 16, 18.) și pentru postul și smerenia aceluia proroc Dumnezeu a iertat fărădelegile poporului evreesc, deși era hotărât să-l șteargă de pe fața pământului; Ninivitenii cu postul își mântuesc cetatea lor de perirea ce i se pregătise; Ilie prorocul, despre care zice sf. Ambrosiu, că cu cât mai mult ajuna, cu atât dobânda mai multe daruri, prin graiul gurii sale a încuiat ceriul trei ani și șase luni, și tot graiul său a deschis ceriul și a dat ploii aducătoare de roadă pământului. Și oare Iosif, fiul lui Iacov, nu prin ajun a putut scăpa de uricioasa poftă a femeii lui Pentefri egipteanul? Și tocmai această faptă bună, această înfrânare dela pofta trupească a lui Iosif plăcând foarte mult în ochii Domnului, a fost pricina preamării lui. Sfântul Ciprian ne spune, că nici unul dintre aleșii lui Dumnezeu, nici când n'a primit nici un dar dela dânsul fără de post.

Și oare sfânta evanghelie de azi nu ne spune noaue deschis și lămurit, cum-că fără post și rugăciune nu putem primi dela Dumnezeu nici un dar, nici cea mai mică cerere? Dar' să cercăm înțelesul sfintei evanghelii. Oare-când venind la Cristos un om, a adus cu sine pe fiul său, întru care era huh, ce-l făcuse pe el mut; plângând roagă el pe Mântuitorul să-i ajute, și la porunca celui Preainalt îndrăcitul se vindecă de boala sa. Văzând aceasta apostolii întrebă deosebit pe Mântuitorul, pentru-ce ei nu l'au putut vindeca? Cristos le răspunde zicând: »Acest neam cu nimica nu poate să se scoată fără numai cu rugăciunea și cu postul.«

Vedeți dar' cât e de mărit postul, înțelegeți foloasele și darurile ce le-a câștigat omenirea de de mult prin mijlocirea postului; și toate acele daruri și bunătăți le vom putea câștiga și noi, numai cât se cere să postim îndepărtați de faptele rele, și curați de toată întinăciunea și păcatul.

Nu vă înfricați deci de post, ci cumpeniți bine foloasele aceluia cu puțină voastră osteneală. Cugetați cât trudiți voi cât osteniți și asudați, ca să faceți destul multelor voastre poftes trupești; și oare sufletul vostru, schintea, pe care Dumnezeu a sădit-o în inimile voastre, ca prin aceea să se preamărească ființa voastră, cea păticească dumezească să nu fie vrednică de a osteni, de a suferi și răbda pentru ea? O! Creștinilor! nu uitați că sufletul este podoaba trupului și tocmai pentru aceea lucrați cu tot dinadinsul pentru mântuirea sufletului vostru. »Darul Domnului nostru Iisus Cristos să fie cu voi cu toți.« Amin.

Moise Poponiciu,
preot.

CRONICA.

* **Consistor plenar** s'a ținut ieri la 16/29 Martie, discutând următoarele obiecte: 1., Raportul comisariului consistorial Ioan Ig. Pap despre îndeplinirea protopresbiteratului Aradului, să ia la cunoștință cu plăcere, apreciindu-se zelul comisariului consistorial. 2., Pentru alegerea a doi deputați mireni pentru sinodul eparhial, unul în cercul Birchiș altul în cercul Chiseteu, — se aleg comisari: la Birchiș dl Dr. Ioan Suciu, la Belint dl Petru Truța. 3., Modificările referitoare la regulamentul din 1884 pentru alegerile de deputați sinodali: s'au făcut propuneri la Sinod, pentru modul sigilării plicurilor cu ciară ori ostie, precum s'a stabilit în responsabilitățile oficiale parohiale și a factorilor cari concurg la alegere. 4. Se dau datele cerute de măritul Congres, la concludul Ven. Consistor mitropolitan Nr. 67 M/1902 în privința înființării a două episcopii noi. 5. În chestiunea obiectelor cari aparțin la competența planului consistorial în eparhii, — s'au stabilit obiectele aparținătoare consistorului plenar. 6. Relativ la îndeplinirea protopresbiteratului Radnei să decida a se regula raporturile parohiei protopresbiterale.

* **Iubileul episcopului Pavel.** Preasfinția Sa episcopul român gr.-cat. *Mihail Pavel* din Oradea-Mare, implinind 50 ani de când e preot, diecesa Orăzii a serbat cu mari solemnități această memorabilă zi în viața episcopului ei. La liturgia festivă servită în catedrala din Oradea a asistat, alături cu alte persoane de distincție, și cardinalul Dr. Schlauch Lörinz, episcopul romano-catolic din Oradea-Mare. Iubilantul însă, modest și nerivnitor de sărbătoriri, cum totdeauna a fost, s'a retras din fața sărbătorilor la tusculanul seu dela Stăna-de-Vale.

M. Sa Monarhul, în legătură cu o preagrațioasă scrisoare de felicitare i-a conferit ordinul *coroana de jer cl. I.*, cu care distincțiune e împreunat și *baronatul*.

† **Principesa Maria de Wied.** Casa domnițoare a României a fost isbită de o crudă durere, care se va estinde asupra întregii poporațiuni din vecinul regat român.

Principesa Maria de Wied, mama reginei Elisabeta, s'a stins din viață, Luni dimineața la orele 6 în castelul din Segenhaus, după lungi și grele suferințe, în etate de 77 ani.

Principesa Maria Friderica Wilhelmina Elisabeta de Wied se trăgea din una din cele mai vechi familii domnițoare germane Nassau-Oranj, din care o ramură ocupă tronul Olandei.

Abia implinise 17 ani când s'a măritat după principesele ereditare Hermann de Wied.

După un traiu fericit de 22 de ani principesele Hermann de Wied înceată din viață în 5 Martie 1864.

De atunci principesa de Wied trăia cu totul retrasă în castelul din Segenhaus, devotându-se educațiunii celor doi copii ai sei: Wilhelm de Wied, șeful familiei, și *Regina Elisabeta* a României.

Familia de Wied este o veche familie princiară, înrudită cu aproape toate casele domnițoare din Europa.

Nicolae de Nassau, Marele duce de Luxemburg, este fratele defunctei Principese.

Regina Sofia a Suediei și Norvegiei este sora Principesei de Wied.

Întreaga familie, împreună cu Principele ereditare Frederic Wilhelm de Wied și Principesa Maria de Wied, se află acum la Segenhaus.

Curtea regală română a luat doliu de 6 luni, adică 3 luni doliu mare și trei luni doliu mic, ear Consiliul de ministri a trimis o telegramă de condolență M. S. Reginei la Segenhaus, care se afla de câteva zile la patul mult iubitei ei mame.

* **ABC-darul** de Iosif Moldovan și consoții e sub tipar și în curând va apărea în ediția a III-a îndreptată. — Comandele se pot deja face la administrațiunea tipografiei diecesane din Arad.

* **Mulțămită publică.** Evlaviosul creștin Ioan Bulzan și soția Elena din comuna gr.-ort. română Vața-de-sus, din rivna și zelul cel mare ce au față de casa lui Dumnezeu, au binevoit a o înzestra cu un rând de vestminte bisericesti în preț de 116 cor. Acest evlavios binefăcător servește ca episcop, cantor bisericesc și întreaga lui viață a pus-o în serviciul bisericii, și a comunei ca primar. Acest creștin și-a luat ca principiu de viață învățătura apostolului Pavel, care zice: „Ori-ce veți face, toate spre mărirea lui Dumnezeu să le faceți, fără sminteală să fiți fi bisericii lui Dumnezeu“.

Bunul Dumnezeu să-i răsplătească pentru binefaceri! În numele credincioșilor subscrișul îi aduc și pe această cale mulțumiță.

Vața-de-sus, 1902.

Vasilie Giurgiu,
preot gr.-or.

Pentru ridicarea unui monument, în locul cripei, la mormântul fericitului Teodor Pap în Lugoș, prin aceasta se escrie concurs prin ofert închis.

Ofertele sunt a se înainta la subscrișul până la 12 ore a. m. din ziua 3/15 Aprilie a. c.

Planul de monument, descrierea specială tehnică și condițiunile de întreprindere se pot vedea zilnic în cancelaria subscrișului dela 2—4 ore p. m.

Timișoara-Fabric, 11/24 Martie 1902.

Dr. Traian Putici, m. p.,
ppresbiter.

Concurs.

Pe baza ordinului Ven. Consistor diecesan de sub Nr. 3780/901 se escrie concurs pentru postul învățătoresc dela școala elementară confesională din Soroșag, protopopiatul M.-Radnei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.“

Emolumentele sunt: a) în bani gata 300 cor.; b) Cvartir cu intravilan; c) 30 jugere pământ estravilan; d) Lemne de încălzit după trebuință din pădurea învățătorească.

Concurenții au să-și subștearnă recursesele, ajustate cu documentele prescrise anume și optarea de cvinevenal, conform §-ului 14 din instrucțiunea înaltului minister reg. ung de culte și iustruțiune, — la subscrișul protopop-inspector de școale în Arad, până la încheierea concursului, și a se presenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sfânta biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, având alesul învățător a îndeplini și funcțiunea de cantor.

Soroșag, din ședința comit. par., ținută la 17/30 Noemvre 1901.

Comitetul parochial.

În conșlegere cu mine: VASILIE BELEȘ, m. p., adm. protop. și inspector de școale.

Pe temeiul §. 58, p. 5 al „Regulamentului pentru organizarea învățământului” se publică concurs pentru stațiunea învățătorească vacantă dela școala a II-a gr. or. română din Macea, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Venitele acestei stațiuni învățătorești sunt: 1) Jumătate sesiune pământ arător cu apartinențele ei, imas, cânepiște, dat de presinte în arendă pe doi ani, cu arendă anuală de 676 cor. Dările acestui pământ le suportă comuna parochială. 2) Cortel învățătorec; 3) Doi metri de lemne pe seama învățătorului; 4) Pentru conferența învățătorească 20 cor.; 5) Pentru scrip-turistica 12 coroane. 6) Dela înmormântările unde va fi poflit pentru cele mici 1 cor.; ear pentru cele mari 2 coroane; 7) Fără altă remuner. fiune e obligat a conduce sîrana în sf-ta biserică.

Petenții au a-și trimite recursele instruite cu documentele prescise și cu declararea relativ la pretenșiunile lor de cvincevenal, la adresa P. O. Domn protopresbiter al Chișineului și pană la termenul de alegere au a se presenta în vre-o Duminică la sf-ta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Arad, din ședința consistorială, ținută la 14/27 Februarie 1902.

Consistorul diecesan.

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de paroch gr. or. rom. din parochia de clasă a III-a din Bunea-română și pentru ocuparea vacantului post de învățator confes. gr. or. rom., tot din Bunea-română, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în organul diecesan „Biserica și Școala” din Arad

Enofamentele împreunate cu postul de paroch sunt: 1) Sesiune parochială de 30 jugere; 2) Grădină intravilană de un juger; 3) Stola obicinuită; 4) Întregire dela stat pentru concurenți cu calificatie sub 8 clase gimnasiale; 03 coroane 06 fileri la an; ear pentru postul de învățator, pe langă locuință liberă, constătătoare dintr-o chilie și bucătărie și pe langă supraedificatele de lipsă:

1) În bani 420 coroane; 2) Grădină intravilană langă școală de 600 și grădină estravilană de 800. 3) Pentru lemne, din cari are să se încălzească și școala 64 cor.; 4) În naturalii: 40 măsuri cucuruz și 20 măsuri graū; 5) Pentru scripturistica 10 cor.; 6) Pentru conferență 10 cor. și 7) Dela înmormentari cu liturgie 80 fil. și fără liturgie 40 fil. cari toate la oaltă garantează un venit ceva peste dotația minimală legală.

Atât dela reflectanții la postul de preot-paroch, cât și dela cei la postul de învățator, se cere să aibă calificatia cerută prin legile în vigoare, având totodată a se presenta în termenul concursului, în sf. biserică din Bunea-română, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale în cântări și în oratorie aspiranții la preoție.

Concursele, instruite cu documentele de lipsă, au să se adreseze comitetului parochial din Bunea-română, pe calea oficiului protopresbiter al gr. or. rom. din Belinț, (Belincz, Temes-megy) în termenul, concursual.

Comitetul parochial.

În întelegere cu mine: GERASIM SĚRB, m. p. protopresbiter ort. rom.

În urma decisiunii Ven. Consistor gr. or. ort. din Arad, Nr. 7509/901, pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe langă veteranul paroch Petru Lăzarescu din Căprioare protopresbiteratul Lipovei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Dotațiunea se compune din folosința sesiunii parochiale, birul și stolele usuate precum și întregirea dotațiunei preoțești din visteria statului, după calificatiunea alesului.

Din dotațiunea de sus, capelanul ales se va bucura de jumătate. Contribuțiunea erarială după pământurile parochile o vor solvi usufructorii.

Parochia fiind de cl. III. dela recurenți se cere calificatiunea prescisa în Regulamentul pentru parochii.

Recurenții sunt avisați, a-și trimite recursele adresate Comitetului parochial concernent și ajustate conform presciselor Regulamentului pentru parochii subsemnatului protopop în Lipova (Lippa) pană la termenul susindicat, precum și conform §-ului 18 din Regulament să se prezenteze în Sfanta biserică din Căprioara în vre-o Duminică ori sĚrbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopresbiter.

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe langă veteranul paroch Vasile Suciu din F. Batar, protopresbiteratul Timca comitatul Bihor, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala”.

Dotațiunea preoțească constă din următoarele: 1) Cvartir liber foarte acomodat, cu edificii laterale, cu un intravilan de 975; 2) Una cromptiștea estravilană; 3) Pământ arător 15 jug. 1386/1600; 4) 16 1/3 comp. tență în imasul comun; 5) Una vieă (10 litri) de cucuruz sfarmat dela fiecare casă, numărul caselor 300; 6) Cinci ouă de găină dela fiecare casă titulo molitva; 7) Stolele indatinat.

Toate aceste la oaltă de Înaltul guvern sunt estimate la suma de 784 cor. 78 fileri.

Alegandul capelan după moartea veteranului paroch devine paroch.

Cvartirul și cromptiștea conform ordinațiunei Ven. Consistor oradan de datul 18-Februarie (3 Martie) 1902 Nr. 135 fără nici o restricțiune în viața parochului Vasile Suciu rămâne în exclusiva folosință a dĚnsului, celelalte venitite toate va avea alesul capelan ale împărți egal cu veteranul paroch, ear de cvartir se va îngriji pe spesele proprii.

Toate sarcinile publice le solvește preotul respective capelanul.

Dela recurenți se cere pe langă calificatiunea prescisa în §-ul 15 lit. a, a Reg pentru parochii, să se prezente în vre-o Duminică ori sĚrbătoare în sfanta biserică din loc cu observarea §-ului 18 din acelaș Reg. spre a-și arăta desteritatea pastorală și rituală ear la recurs să se acudă și atestat de conduită; recursele sunt a se trimite P. O. Domn protopresbiter subscris în MĚhkerĚk. u. p. KĚtegyán.

Ziua alegerii se defige pe 17/30 Aprilie 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: NICOLAE ROCSIN, ppresbiter.

Chestionarul

despre preoții districtului Consistorului Orădan gr. or. român de anii 1891—1900.

1. Câți preoți chirotoniți în altă diecesă, ori chirotoniți aici dar trecuți în altă diecesă, au intrat respective s'au reîntors în sinul acestei diecese? = 1.

2. Câți teologi din altă eparhie s'au așezat ca preoți în această diecesă? = 1.

3. Câți teologi căsătoriți cu fete de mirean s'au chirotonit? = 26.

4. Câți teologi căsătoriți cu fete trecute dela alte confesiuni s'au chirotonit? = 4.

5. Câți teologi căsătoriți cu fete de preot sau învățatori din altă diecesă s'au chirotonit? = 1.

6. Câți teologi a solvit taca examenului de calificare? — Deoarece ce se solvește la cassa Consistorului din Arad, aici nu se știe.

7. În întreaga diecesă câți preoți au răposat și fie-care cu câți ani de serviciu? = Cu 1—5 ani serviciu 3; dela 5—10 ani serviciu 4; dela 10—30 ani serviciu 19, preste 30 ani serviciu 17 preoți.

8. Câte preotese văduve au rămas fără prunci, din acestea câte au răposat? — Fără prunci au rămas 6 preotese văduve, dintre cari au murit 2 preotese.

9. Câte preotese văduve au rămas cu prunci,

din acesta câte au răposat? — Fără prunci au rămas 6 preotese văduve, dintre cari a murit 1.

10. Câți prunci și în ce vârstă au rămas orfani de tată și din aceștia câți au răposat? — Orfani au rămas maioreni 18, dintre cari n'a murit nici unul, ear minoreni au rămas 34 inși, dintre cari au murit 3 inși.

11. Câți prunci și în ce vârstă au rămas orfani de tată și de mamă, din aceștia câți au răposat? — Orfani de ambii părinți au rămas 6 maioreni, dintre cari n'a murit nici unul.

12. Cate parochii sistemisate sunt de classa I, câte de classa a II-a, și câte de classa a III-lea? — Pe teritoriul acestui Consistor parochii de classa I sunt 11; de classa a II sunt 21; iar de classa a III-a sunt 245 parochii sistemisate.

13. Câți preoți deficienți incapabili de esercitarea serviciului parochial au fost și la ce vârstă? — Unul la etate de 55 ani; Unul la etate 72; altul la etate de 75 de ani și unul la etate de 88 ani, de tot 4 inși.

Oradea-mare, la 18/31 Martie, 1902.

Vasilie Mangra,
vicar episcopesc.

PREDICĂ

»Și când postiți, nu fiți ca fățarnicii, posomorți; că ei smolesc fețele lor, ca să se arate oamenilor că postesc.«
(Mat. VI, v. 16—17.)

Fraților!

Toate plăcerile lumii trupești ne dau numai părere de veselie, căci după-ce ele au trecut lasă în urma lor decât un gol plin de înstare, lipsind mulțumirea. Dacă vom întreba pe un om, fie bătrân sau tânăr, a căruia viața a fost un lanț de petreceri în desfrânări, nu ne va răspunde decât că a avut o viață desfrânată și neregulată. Un om cumpătat și înțelept, care știe regula patimile trupești supuindu-le poruncilor minții celei sănătoase, va avea o viață deși poate plină de suferinți întâmplătoare totuși însă o petrece mult mai în liniște și în pace decât omul desfrânat și care trăește numai în plăcerile trupului ce nu-i aduc decât desgust, turburari, boale, suferințe și apoi un repede și dureros sfârșit. Între aceste două feluri de viață a omului desfrânat și a celui înțelept și cumpătat este o mare deosebire. Veselia sau fericirea celui dintâi este o umbră și un fum, ear a celui de al doilea este sigură și statornică.

Adevărata bucurie și mulțumire a vieții acesteia o aflăm numai când petrecem o viață

regulată și înțeleaptă, o viață liniștită de furtuna patimilor și dămoltă de valurile poftelor celor fără de orânduială. Mijlocul prin care putem ajunge la a petrece o asemenea viață este postul. Dar, pentru-ca noi să nu ne ostenim înzădar trebuie să știm și în ce chip să postim. Să ne ferim de-a face ca Fariseii, cari pentru a se arăta buni și sfinți înaintea poporului, în zilele de post, fără însă a se înfrâna și a posti în realitate, își smolieau fețele, umblau nespălați, nepeptenați, triști, astfel ca poporul încult să-i admire și să-i creadă că sunt preocupați de cele dumnezeesti; dar ei prin aceasta nu făceau altceva decât să-și capete popularitate și în loc să se îndrepteze deveneau tot mai răi și mai corupți.

A lupta în contra poftelor și a patimilor înseamnă a se înfrâna, și a se înfrâna cineva înseamnă a rămânea credincios celei dintâi porunci pe care D-zeu a dat-o strămoșului Adam, când era în paradis, ca pe de-o parte să-i încerce respectul și mai ales dragostea lui față de Creatorul său, ear pe de-alta să-l facă a înțelege că în viața pământească prima condițiune a existenței fie de aici, fie din lumea viitoare, este înfrânarea, în care scop și Mântuitorul îi recomandă creștinului postul.

Deci, astăzi vom vorbi fraților, despre post, arătând istoria și foloasele lui, dar înainte de-a veni la aceasta trebuie să arăt ce este postul.

Fraților, postul luat în însemnarea proprie și literară a cuvântului înseamnă: a nu mânca, a se abține de nutreț sau hrană, în conformitate cu învățătura cuvântului lui D-zeu și a sf. Biserici. Dar, el este nu numai abținere ordinară de mâncări, ci este o abținere mai înaltă — sfântă, care constă în îndepărtarea și înstrăinarea de răutăți — și în aceasta constă adevăratul post.

Istoria postului este foarte veche, putem zice că el s'a început chiar dela crearea sau facerea omului. Dumnezeu făcând pe om la început s'a învoit să întrebuințeze spre hrană tot felul de fructe și legume, dar spre semn de înfrânare i-a poruncit de-a nu se atinge sau mânca din fructele unui din pomi. După potop, D-zeu, bine-cuvântând lumea nouă și făgăduind de-a nu mai omorî tot trupul viu pentru faptele oamenilor, a învoit omului de-a întrebuința și tot ce și viează, oprindu-l însă de a mânca: carne cu sânge. Dar, mai lămurit, începutul postului se vede la Moisi, care vorbind cu D-zeu pe muntele Sinai: nu a mâncat pâine și nu a bătut apă 40 de zile și 40 de nopți. Postul s'a ținut în biserica vechiului Testament cât a ținut și ea însăși, adică: s'a ținut și în timpul lui Moisi și al Judecătorilor și după captivitatea babilonică, ba chiar și azi se ține de toți Israelii. Precum biserica vechiului Testament așa și cea creștină a sfințit și ținut postul chiar dela început. Iisus recunoscând necesitatea postului l'a confirmat prin însuși exemplul său, când, cu puterea sa divină, a postit 40 de zile și 40 de nopți, — și în urmă a arătat că practicarea lui trebuie să fie spre smerenia și umilirea corpului și a pasiunilor sale, ear' nici decum un mijloc de ipocresie și fățarnicie fariseică. Numai astfel considerat postul și cu acest scop practicat, este adevărata virtute și perfecțiune evanghelică, justificând rațiunea împuneri sale de către biserică ca mijloc de pregătire spirituală către zilele cele mai sfinte și maienerate de creștini, către acele care ne reprezintă fapte sau persoane cu care se leagă toată istoria și ființa creștinismului.

Biserica înainte de acele zile sfinte șienerate a instituit postul, pentru-că postul este singurul mijloc pentru realizarea unei vieți virtuose și pioase, este singurul mijloc prin care cugetăm mai mult la cele spirituale și la D-zeu. Postul este arma cea mai puternică contra ispitelor din partea diavolului. El este un mijloc de a ne pune în legătură strânsă cu D-zeu și cu îngerii săi cu cari cei dintâi părinți — Adam și Eva — erau în strânsă legătură cu D-zeu înainte de a păcătui.

Maica cea bună care iubeste și-i dorește binele lui, acelea ce le cunoaște sunt de folos și trebuincioase pentru fericirea fiului său, îl învață și îl sfătuește foarte. Asemenea și maica noastră biserică plină de minte și înțelepciune, căci are cap pe Domnul Cristos, ne iubeste și ne sfătuește ca pe niște fii ai săi, căci ne-am născut prin sf. Botez, în toate zilele ne învață pentru procopseala noastră cea desevirșită. Procopseala creștinului cea desevirșită este să se împărtășească cu preacuratele taine — trupul și sângele Domnului nostru Iisus Cristos. — Pentru aceea și biserica noastră ne învață cele ce trebuesc la procopseala noastră sufletească pentru-ca să fim vrednici la preacuratele taine. Și învățătura nu este alta fără numai pentru postul cel adevărat, care zice, că trebuie a posti cineva nu numai de bucate și de băutură ci să se depărteze de toate patimile și poftele cele rele ale trupului de care se cade nouă nu numai a nu le face ci nici a le gândi cu gândul. Și numai în asemenea chip creștinul se învrednicește a se comunica cu preacuratele taine.

Când chirurgii voesc să vindece o rană veche, întâi taie și curăță carnea cea putredă și pun acolo medicamente pentru a se vindeca. Mare și înfricoșată și rană veche este la om obiceiul cel rău cu putrezeciunea păcatelor. Deci, de voește cineva să se învrednicească de a se comunica cu trupul și sângele Domnului nostru Iisus Cristos i-se cade păcătoșului întâi să se curețe păcatele cele putrede, să taie obiceiul lui cel rău cu cuțitul cel tăios al pocăinței cei adevărate. »Teme-te, zice Solomon, și te depărtează de toată răutatea« Și adevărat este că acela ce are rane de nu s'ar teme de moarte, nu ar lăsa nici cum să-i taie putrezeciunea doctorul. Păcătoșul earăși de nu va avea frica lui D-zeu cum că-l va arunca în focul cel vecinic pentru păcatele lui, nu va lăpăda nici odată obiceiul cel rău.

Obiceiurile cele rele care trebuie să le lăpăde omul sunt: neînfrânarea limbei, oprirea mâinii și de jurământuri strâmbe. Acela ce voește să postească și să-i se ierte păcatele lui și să fie vrednic pentru rai, acela trebuie să țină limba lui curată de tot felul de răutăți, să nu blasteme, să nu hulească, să nu grăiască pe altul de rău, să nu părăscă, să nu dea pe alt creștin Satanei, macar fie și cel mai mare dușman al lui, căci aceste deși în glumă le va zice cineva, este păcat de moarte; și nu numai pe altul a blăstema cineva este păcat, ci nici însuși pe sine să nu se blasteme, nici să-și voească moarte, că el numai cu păcatul rămâne, ear moartea nu-i vine; căci moartea și vieța este în mâna lui D-zeu. Și ce e mai rău? Că cel ce blăstemă pe altul se întoarce earăși la capul lui, precum zice

nostru Iisus Cristos. »Din cuvintele tale să judeca și te vei osândi.« Să ne oprim și să ascultăm pe David care zice: »Mâniați-vă și nu greșiți.« Să întoarcem mânia în mândete și în smerenie, căci mânia dacă apucă loc ce nu face? Ce rău nu lucrează? căci cele mai mari răutăți, mânia le face.

Minciunile și jurământurile asemenea să le lepădăm, care sunt perdere sufletului omului, precum zice David: »perde-vei pe toți cei ce grăesc minciună.« Acest fel de post trebuie să facem, căci în acest fel cere Dumnezeu dela noi, căci lipsirea acelor răutăți, ce am zis, este post adevărat. Pentru aceea dar se cade și noi să facem acum postul cel adevărat, ca să luăm ușurare păcatelor, să fim și vrednici împărăției lui.

Noi trebuie să ducem o viață duhovnicească, dar fiind slabi din natura noastră, avem vrajmași puternici, vicleni, neîmpăcați; contra noastră se înarmează lumea cu toate amăgirile ei, trupul cu plăcerile. — Diavolul cu răutatea și viclenia sa, și numai prin adevăratul post vom putea opri lăncile lor otrăvitoare ce le svirl asupra corpului și sufletului nostru. Ajutorul nostru este înfrânarea, fiindcă ea după cum zice Efrem Sirul »servește de păzitor credincios al sufletului și nepericulos conviețuitor al corpului respingând toate ispitele.« Dar, înfrânarea, vor zice mulți, ne ridică ori ce mulțumire. Dar ce fel de mulțumiri? Mulțumiri de acelea, care ne ruinează și sănătatea și puterile, dar nu numai atât, ci ne strica și ne înjosește și înaintea noastre și a altora. »Fericiti sunt cei curați cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu.«

Așa dar, fraților, văzând noi ce este postul, care e istoria și foloasele lui, acum, după ce și înțelepciunea lumescă a cunoscut însemnătatea înfrânării, ce ar fi dacă ar exista o societate având deplina înfrânare de către toate patimile lumesti?

Dar, fraților, o astfel de societate există de mult, ea este formată de Iisus Cristos; această societate este biserica lui și noi toți încă dela pășirea noastră într'însa ne făgăduim pentru înfrânare. Ce bine, ce frumos ar fi dacă noi am implini această făgăduință sfântă, câte rele s'ar fi precurmat din mijlocul nostru, câte fericiri noi s'ar fi arătat în societatea noastră. Noi n'am fi cunoscut multe din boalele ce ne bântuesc, n'am ști ce este ruina și sărăcia, n'am vedé tineri bătrâni, bărbați suferind de timpuriu de neputințele bătrânețelor, ci am vedé sănătatea și tăria cea îndelungată, avere fără lux, am vedé abundență și fericire, am vedé multe lucruri frumoase și în folosul patriei chiar, fiindcă cel înfrânat într'adevăr e capabil de ori-ce sacrificiu pentru binele patriei. Ar fi un lucru dumnezeesc dacă am face așa, cum zic: dar noi vedem, simțim cu toții, că cu cât evlavie și credința creștinilor scade, cu atât postul și înfrânarea încep a-și perde din ce în ce mai mult valoarea lor. Cine mai postește în timpul nostru numai cu apă, sare și pâne? Nimeni. Dar cum să postească cineva așa fără a-i porunci cineva, vom vedé mulți cari nu se pot înfrâna, mâncând de fruct. Prin orașe ar suride cineva, când l'ar întreba de cum-va postește. Doar abia pe la sate s'au mai păstrat ici-colea datinile cele vechi de a urma întocmai porunsei sf. biserici. Cum dar ne vom înfățișa noi frații, dacă nu postim, înaintea Celui ce însuși s'a înfrânat și a postit 40 de zile, sau, unii postind fac aceasta numai de ochii lumii întocmai ca fățarnicii, vai de aceștia căci își vor lua răsplata lor.

În numele lui Dumnezeu Celui milostiv și îndurat să ne exercităm în aceste sfinte exemple duhovnicești pe care ni-le recomandă Mântuitorul și prin care numai, ne putem apropia de D-zeu. Amin.

Constantin I. Mitru,

secretarul seminarului Iași.

PREDICĂ.

Și mulți așterneau vestmintele sale pe cale, alții tăiau ramuri de copaci și le așterneau pe cale, eară poporul cel-mergea înainte și pe urmă striga: »Osana fiul lui David.«

Mateu, v. 21 v. 8. 9.

Iubiților Creștini!

Și cine e acesta pe care mulțimea popoarelor eu așa ne mai auzită onoare l-a întimpinat astăzi? Cine e acesta căruia pruncii nevinovați îi cântau »Osana«? eară oamenii așterneau pe cale vestmintele lor? Cine e acesta la a căruia intrare în Ierusalim

s'a cutremurat toată cetatea? Acesta e cel născut din Tatăl mai înainte de a lumina luceafărul dimineții întâia-ora! Acesta e profetul cel mare care înainte s'a însemnat lui Moisi în cartea legii. Acesta e răsunătorul cel promis în cartea facerii. Acesta e mirele bisericii, despre care minunat versuește cântarea cântărilor. Acesta e acela despre care profetul Isaia zice: că în zilele lui orbilor se vor deschide ochii, urechile surzilor vor auzi, morții vor învia, schiopii vor sări ca cerbii, și limpede se va face limba gângavilor.

Însă vedé iubiților creștini, că doriți mai apriat a ști cine e acesta? căci asemenea omului, care deși

cu plăcere privește icoana soarelui în undele unei ape line, — totuși nu se îndestulează inima lui până nu ridică ochii săi să vadă însași fața soarelui celui luminător întru toată strălucirea sa, — așa și ochiul minții omenеști, care deși cu plăcere privește curgerea riurilor procești — dar totuși nu se îndestulește până-ce eu lumina Evangheliei în mână, nu vede fața adevărului strălucind înaintea lui întru toată mărirea sa.

Deci luați aminte! Acesta e acela la a căruia naștere ingerii au cântat „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire“. Acesta e fiul Tatălui celui mărturisit la riul Iordanului, — acesta e acela, care a prefăcut apa în vin la nunta din Cana Galileii. Acesta e acela, care cu 5 pâni a săturat 5000 de oameni în pustie. Acesta e acela care a dat vedere celui orb din naștere, acesta e care pe cei bolnavi, schiopi, muți, surzi numai cu cuvântul i-a vindecat. Acesta este care pe fața lui lair și pe fiul veduvei din cetatea Nain la porțile cetății când duceau mortul să-l îngroape l-a înviat. Acesta este profetul cel mare din Nazaret care pe Lazar cel mort de 4 zile l-a înviat din mormânt. O! auziți și cunoașteți că acesta e Iisus Cristos fiul lui Dumnezeu Mântuitorul lumii, care, toate aceste, și alte multe minuni a făcut înaintea învățăcelilor sei „cari nu s'au scris în cartea aceasta; eară aceste s'au scris ca să credeți că Iisus este Cristos, și crezând vieață să aveți întru numele lui.“ (Ioan, c. 20 v. 30).

Deci cu dreptul i-se dă astăzi atâta onoare, cu dreptul se pun astăzi în mișcare vie, și toată cetatea Ierusalimului s'a cutremurat; căci a intrat Împăratul cel înainte vestit de profetul Zaharia care zice: „Bucură-te foarte fata Sionului! strigă fata Ierusalimului! eată Împăratul tău vine la tine drept, blând și însuși Mântuitor, călare pe asin și pe mânz tiner.“ (c. 9. v. 9.)

Deci cu dreptul cântă astăzi pruncii cei nevinovați cântare vrednică, strigându-i lui: „Osana! Osana bine e cuvântat cel-ce vine întru numele Domnului Osana întru cei de sus“!!

Dar' ce murmur, ce șgomot disonant turbură bucuria acestei mărețe festivități?... ce șuerături înfiorătoare ca de șerpi veninoși se aud printre strigătele de bucurie ale pruncior nevinovați? Ah! aceste sunt espresiunile urei și ale invidiei răutăcioase ale satanei celui viclean, care de astă-dată nu în formă de șarpe amăgitor ca oare-când în rai, ci în ființe îndărătnice de nemulțămitori intrând, în toate părțile varsă veninul cel omoritor oamenilor. Sfântul evangelist Matei cu intristare ne descrie aceasta în-templare cu următoarele cuvinte: (c. 21. v. 15.) „Eară Archiereii și cărturarii, văzând minunile care făcuse Iisus și auzind pruncii strigând în biserică Osana! s'au mâniat“.

Așa, s'au mâniat? dară pentru-ce s'au mâniat. Din invidie iubiților creștini, din ură pentru faptele cele mărite și minunate ce făcea Iisus, și din invidie pentru învățătura adevărului, pe care ei nu o puteau suferi; căci erau faptele lor rele, grăește Sfânta Scriptură, pentru aceea zice Sfântul Evangelist Matei (c. 26. v. 3. 4.): S'au adunat Archiereii și cărturarii și-au făcut sfat, ca să prindă pe Iisus și să-l omoare.

Aceasta e dară mulțămirea și recunoștința pentru nenumăratele faceri de bine, pe cari le-a revărsat peste toți oamenii? Aceasta e răsplata care o au pregătit oamenii, Archiereii și cărturarii pentru acela, care ziua și noaptea a asudat întru vestirea învățăturai cei mântuitoare? Auziți! acum se pregătește crucea pe

care vor să-l omoare, — și cuele de fer să-l pironescă pe densa, se fabrichează, cel ațîțetor de furia mâniei, — cununa de sp. împletește, cu care vor să-l încoroneze pe Împ. Împăraților. Sbiciurile se pun la îndemână cu cari să-l bată peste spate, — se caută trestia cu care vor să-l lovească peste cap, și oțetul se amestecă cu fere cu care vor să-l adape, pe cel-ce le-a isvorit lor apă din piatră și i-a adăpat pe ei în pustie. Și toate aceste le-a pregătit invidia și ura; toate aceste le-a săvârșit, pisma iubiților creștini, încă dela început. Așa Cain a omorît pe fratele seu Avel, — așa fii lui Ișcov patriarchul au aruncat pe Iosif de viu în groapă, apoi l-au vîndut Ismailitenilor. Așa Saul a gonit până la moarte pe David cel erou, fiindcă l-au lăudat fetele lui Israel. Așa Archiereii și cărturarii s'au sfătuit astăzi numai din ură și invidie să omoară pe Iisus Mântuitorul.

Dar' luați iubiților creștini istoria lumii în mână și vedeți, au nu aceste două, ura și invidia au persecutat tot ce a purtat nume bun? au nu au surpat aceste tot ce a fost înălțat pe pământ? Au dărîmat tronuri, au prăpădit eroi, au sfărâmat popoare, au nenorocit și nenorocesc și astăzi întreaga omenime? fatala ură și invidia? Aceste patimi mai nainte născute în inima satanei făcură de protopărinții neamului omenesc de au perdut fericirea raiului, și pentru sine și pentru următorii lor, și tot aceste, ura și invidia, astăzi au pregătit moarte celui-ce a fost trimis dela Dumnezeu Tatăl, ca să arate oamenilor calea pe care vor putea deveni earăși la fericirea cea dintâiu, și la vieața vecinică.

Veniți drept aceea iubiților creștini, veniți cu toții la sfânta biserică în zilele săptămănei ce urmează ca să vedeți — câte au uneltit ura și invidia asupra celui mai sfânt și drept, să auziți ce a fost în stare a faptui ura chiar și asupra fiului lui Dumnezeu, asupra mielului celui mai blând, care a ridicat de-asupra noastră osanda păcatului celui strămoșesc! Veniți! veniți cu toții ca dimpreună cu sfânta noastră biserică dreptcredincioasă în cântări de tânguire să serbăm aducerea aminte de înfricoșatele patimi ale Mântuitorului nostru și cu plângere să-l petrecem pe cel mai mare până la cruce, până la mormânt — să plângem mai vîrtos pentru ale noastre păcate, și curățindu-ne inimile de ură și invidie, să cerem iertare dela Cristos fiul lui Dumnezeu; ca învrednicindu-ne să putem ajunge și a serba și luminata învierea lui. Amin.

Iosif Suciu,
preot em.

Cuvântare ocașională

finută de parochul Constantin Isfănescu în biserică din Secusigiu, la 25 Martie a. c. din incidentul iubileului său preoțesc de 50 ani.

„Binecuvîntează, suflete al meu pe Domnul, și nu uita toate răsplătirile lui“.

(Ps. c. 104. v. 1).

Timpul trece, ear' noi, Iubiților Creștini, cu încetul ne schimbăm printr'însul, după zisa pro-rocului: „Trece chipul lumii acesteia“. Cei bătrâni se duc la odihna de veci, eară cei tineri, ocupă locul lor. Și precum se schimbă timpu-

se schimbă oamenii, viața și toate
câmpului.

Dară ori-cum sunt supuse toate cele din
ne schimbărilor, pururea avem datorință sfântă
mulțămii lui Dumnezeu pentru toată darea cea
bună și tot darul desevirșit primit dela dînsul,
și apoi să cerem și mai departe ajutorul lui prea-
înălț.

Stăpânitorii, adică împărații și regii fac multe
și felurite bunătăți, cu mii și mii de supuși de
ai lor; pe unii îi grațiează dela moarte, pe alții
îi disting pentru vitejii; unora le dăruiesc bu-
nuri, eară altora, ranguri, titluri și altele. Și toate
aceste, ce sunt față de bunătățile, ce le primim
dela Dumnezeu? Așa zicînd, — nimica; pentru-că
aceste trec, eară bunătatea lui Dumnezeu rē-
măne în veci. Dar tot momentul din viața
noastră este vrednic de mulțămii lui D-zeu.
Totuși iubiților Creștini, sunt momente însemnate
în viața omului, care în mod sērbătoresc ne
fac băgători de seamă la împlinirea acelei da-
torințe de mulțămire, cînd ne stau acumulate în
vedere toate bunătățile dobîndite într'un șir în-
delungat de viață.

În fața unui atare moment stau eu astăzi,
cînd din mila lui Dumnezeu împlinesc 50 de ani
în preoție.

Astăzi, adică în ziua Bunevestiri sunt 50
de ani, de cînd am fost sfințit de preot, prin
Patriarchul de pie memorie Raiacici în Carloveț,
în lipsa de arhieriei pe aici.

Mai întai am slujit ca preot la Biserica cu
hranul Sf. George din Fabricul-Tișoarei trei
ani și jumătate; la cea din Fenlac 1½ an; la
cea din B.-Comloș 2 ani și după reposarea bu-
nului meu tată de pie memorie, am venit aici,
în locul meu natal, în mijlocul vostru iubiților
Creștini, unde chiar și moșul meu a slujit pă-
rinților vostri, și unde și la bine și la rău, stau
la sf. Altar de 43 ani.

Cum mi-am împlinit eu direcția mea
preoțească: e dovadă această măreață casă alui
Dumnezeu, întru care ne rugăm; e dovadă școala
de lângă ea; așezămintele culturale și voi iubiții
mei, despre cari cu mândrie pot spune, că sunteți
un popor ales al lui Dumnezeu, întru care până
în ziua de astăzi nu a intrat duhul lumii cel
rău, ce, durere, a pătruns multe și nenumărate
comunități de ale noastre. Dară „să nu fie a
lăuda fără numai în crucea Domnului!”

O, și ce scump moment este acesta pentru
mine, cînd în acest chip pot da mulțămii lui
Dumnezeu pentru bunătățile primite dela dînsul
în chemarea mea sfântă în restimp de 50 de ani!
Așa și pentru rostul vieții mele, nu îmi rămâne,
de cât să implor ajutorul lui Dumnezeu!

Și fiindcă depindem dela el trupestē și su-
fletește, astfel implor ajutorul Lui îndoit,

Implor taria trupestē și sufletească, ca cât
mai am să petrec între voi, să petrec în pace,
întreg, cinstit, sănētos, drept îndreptînd cuvēn-
tul adevērului!

Implor ajutorul lui, asupra conliteratori-
lor; asupra corpului didactic; asupra antistelor
bisericești și civile și în sfirșit asupra voastră
tuturor iubiților fii sufletești.

Și acum, Atotputernice Doamne, care ești
Stăpânul vieții și al morții, căruia slujesc toate
cetele îngerești, Tie mă cucēresc; Tie mă plec,
Tie mă închin, primește mulțumita mea de astăzi.
Știu, că de aceea mai uns, ca Tie să-ți slujesc;
Tie îți comand toată viața mea.

Părinte sfinte, Tată ceresc! rogu-te, lasă
ca toate bunătățile tale revērsate asupra mea să
le apreciez aici pe pămēnt, ear' rēsplata acelora,
să o gust în viața de veci. Amin.

CRONICA.

* *Sedință consistorială.* Statutul Organic în
§. 121 p. 11 prescrie, că „după moartea episcopului
Senatul bisericesc are datoria a ocupa con-
ducerea eparchiei, a înștiința pe mitropolitul și pe gu-
vernul țării despre moartea episcopului . . . a stărui
ca în decurs cel mult de trei luni dela reposarea episco-
pului să se convoace sinodul eparchial pentru alegerea
episcopului.” Eri în 30 Martie s'a intrunit Senatul
strîns bisericesc ca să-și împlinească această dătorie.

Sedința a decurs cu demnitatea ce o pretinde
pietatea față de decedatul episcop și prestigiul unui
Consistor constituit din bătrânii diecesei.

Părintele archimandrit Augustin Hămsea, care a
fost în timpul din urmă încredințat cu conducerea in-
terimală a afacerilor presidiale, a făcut mai nainte
declarațiunea, că încetînd prin moarte mandatul pri-
mit dela regretatul Preasfințit episcop Iosif Goldiș,
dēnsul se retrage dela afacerile presidiale și propune
aplicarea alineatului 2 din §. 118 al Statutului Organic,
care prescrie astfel:

„Murind episcopul fără a fi denumit locțiitor,
afacerile aceluia-și le va esereita cel mai bătrân asesor
ordinar consistorial din partea preoțească.” În cazul
dat cel mai bătrân asesor ordinar este P. C. Sa pă-
rintele protosincol Ioan I. Papp, prin urmare propune
să se însărcineze părintele protosincol Ioan I. Papp cu
conducerea afacerilor bisericești ale consistorului până
la alegerea de episcop.

Părintele vicar episcopesc Vasilie Mangra se ală-
tură la această propunere cu următoarea declarațiune
dată la protocol:

„Fără să abandonez basa principială sau să
renunț la titlul de drept al vicarului episcopesc,
ales de către Sinodul eparchial și întărit prin
episcopul diecesan, ci, din motiul divergenței de
păveri asupra concordanței §-lui 118 cu §. 142

din Statutul Organic și pentru observarea dispozițiilor pozitive ale legii, mă alătur la propunerea, că până la alegerea noului episcop, în sensul §-lui 118, alineatul 2 din Statutul Organic, conducerea afacerilor bisericești o eserciază împreună cu consistorul P. C. Sa părintele protosincol Ioan I. Papp, ca cel mai bătrân asesor ordinalar consistorial din partea preoțească.

După schimbarea acestor declarațiuni, Consistorul în unanimitate însărcinează cu conducerea afacerilor Consistoriale, pe timpul văduviei scaunului episcopesc, pe P. C. Sa părintele protosincol și asesor consistorial Ioan I. Papp.

* **Substituirea.** Substituirea P. C. Sale Arhimandritului Augustin Hamsea s'a comunicat la timpul său subalternilor prin următorul act:

Nr. 3/1902 pres.

Prea Onorate Domnule!

Din cauze sanitare având a Ne îndepărta din Arad pe durata acestei absentări cu conducerea afacerilor oficioase dela Consistorul Nostru arădan, am însărcinat pe Prea Cuviosul părinte arhimandrit Augustin Hamsea.

Despre ce P. O. D-Ta spre știre și orientare ești încunostintat.

Arad, la 15/28 Ianuarie 1902.

I. Goldiș,

episcop.

* **11 April.** La seminarul diecesan sa ținut festivitatea pescrișă pentru aniversarea sancționării legilor din 1848. Discursul festiv l-a ținut d-l Dr. Teodor Botiș.

† **Necrolog.** Subscrișii cu inima frântă de durere aducem la cunoștință trecerea prin viață a iubitului nostru frate și unchiu a Prea Sfîșiei Sale Domnului Iosif Goldiș, Episcop gr.-or. român al Aradului, Orășii-mari, Ienopolei și Hălmagiului, precum și al părților adneceate din Banatul-Timișan, membru al casei magnaților, membru corespondent al Academiei Române din București, etc. etc. întemplată Sămbătă în 23 Martie (5 Aprilie) 1902, în virstă de 66 ani și în anul al 3-lea al păstoririi Sale Arhieriești. Rămășițele pămîntești ale scumpulni nostru defunct se vor așeza spre vecinică odihnă Luni, în 25 Martie (7 Aprilie) a. c. din biserica catedrală aradană la sfânta mănăstire Hodoș-Bodrog. Arad, la 23 Martie (5 Aprilie) 1902. Petru Goldiș ca frate, Ioan Goldiș și soția Ella ca nepoți, Eva Goldiș, vęd. Nădăban ca soră, Dimitrie Nădăban și soția ca nepoți, Saveta Goldiș măr. N. Muscan ca soră, Dimitrie Muscan și soția Roza ca noră.

* **ABC-darul** de Iosif Moldovan și conspții a apărut deja de sub tipar în ediția a III-a îndreptată. — Comandele se pot face la administrațiunea tipografiei diecesane din Arad.

Concurs.

Pentru întregirea în mod definitiv a vacantei parochii de clasa a II-a din Leucușești, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în organul diecesan „Biserica și Școala” din Arad.

Emolumentele împreunate cu acest post paroch sunt: 1. Sesiunea parochială cons. din 26 jughere pământ arător; 2. Intregirea den. 514 cor. 24 fl., pentru reflectanți cu cvalificație s. VIII clase; 3. Birul preoțesc, după cum este fixat în fasiunile așternute în scopul congruei și 4. Stolele usuante.

Concurenții la acest post au să-și instrueze petițiile lor în sensul legilor noastre în vigoare așa, ca să iasă mai pe sus de ori-ce îndoeală la iveală că au cvalificația recerută pentru clasa a 2-a și în terminul concursual să se prezenteze într'o Duminecă ori într'o sėrbătoare în sf. biserică din Leucușești, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în serviciul dumnezeesc și în oratorie.

Concursele au să le aștearnă comitetului parochial pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temes-megye.)

Comitetul parochial.
În conțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, m. p. protopresbiter ort. rom.

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei de clasa II din Miniș protopresbiteratul M.-Radna se escrie concurs cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Dotățiunea se compune din folosința alor 8 jugere pământ arător pentru folosința izlasului, comuna politică solvește la an 24 coroane, birul și stolele îndatinate, și eventual întregirea dotației din vistieria statului.

Dela recurenți se cere: cvalificațiunea prescrișă în § 15 litera b) a Regulamentului pentru parochii, să se presinte în sfânta biserică din loc, cu observarea § 18 din Regulament; ear petițiunile instruate cu documentele prescrise să le trimită P. O. Dn. protopresbiter al Radnei.

Miniș, din ședința comitetului paroch. ținută la 17/30 Martie 1902.

Petru Pelle,

ad. par. preș. com.

Antoniu Coșa,

not. com. par.

În conțelegere cu: VASILIE BELEȘ, adm. protteral.

—□—

Pe baza ordinului Ven. Consistor diecesan de sub Nr. 3780/901 se escrie concurs pentru postul învățătoresc dela școala elementară confesională din Soroșag, protopopiatul M.-Radnei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: a) În bani gata 300 cor.; b) Cvartir cu intravilan; c) 30 jugere pământ estravilan; d) Lemne de încălzit după trebuință din pădurea învățătorească.

Concurenții au să-și subștearnă recursesele, ajustate cu documentele prescrise anume și optarea de cvinevenal, conform §-ului 14 din instrucțiunea înaltului minister reg. ung. de culte și instrucțiune, — la subscrisul protopop-inspector de școale în Arad, până la încheierea concursului, și a se presenta în vre-o Duminecă ori sėrbătoare în sfânta biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, avënd alesul învățător a îndeplini și funcțiunea de cantor.

Soroșag, din ședința comit. par., ținută la 17/30 Noemvre 1901.

Comitetul parochial.
În conțelegere cu mine: VASILIE BELEȘ, m. p., adm. protop. și inspector de școale.

—□—